

někteří majitelé živností mají zvláštní hospodářský prospěch, je založeno na zákoně ze dne 12. srpna 1921, čís. 329 sb. z. a n., o přechodné úpravě finančního hospodářství obcí. Podle jeho §u 26 mohou tyto příspěvky záležitosti buď v jednorázových příplatcích nebo v příplatcích se opětujiících a mohou býti buď — jako v tomto případě — smlouveny v dohodě se zájemníky, nebo, nedojde-li k dohodě, ustanoveny se schválením vyššího úřadu dohlédacího. Netřeba obšírně doličovati, že i v případě dohody jde o veřejnoprávní poměr mezi obcí jako nositelkou veřejné moci a jednotlivci, podřízenými této její moci, jako moci nadřízeného veřejnoprávního svazku a nikoliv o poměr, v němž by jednotlivec a obec, přes to že je veřejnoprávním svazem, vystupovali proti sobě na rovné půdě zákona jako rovnoprávné podměty právních poměrů, pro které nepřichází v úvahu, zda jednotlivec je náhodou také členem tohoto veřejnoprávního svazu. Je tu podnikatel — jednatel — v pravdě pouhým předmětem opatření, které obec jako veřejnoprávní svaz činí ve všeobecném zájmu, jsouc k tomu právě pro svůj poměr nadřízenosti nad jednatelcem-podnikatelem oprávněna nebo dokonce povinna. Tomu nevádí, že obec odvozuje svůj nárok ze smlouvy, neboť i poměry práva veřejného se upravují smlouvami (na př. smlouvami mezinárodními). Veřejnoprávní povaha práva k požadování oněch příspěvků vysvětluje nad to i z §u 41 zák. čís. 329/21 sb. z. a n., jenž ustanovuje, že příspěvky po rozumu ustanovení §u 26 předpisuje obecní starosta a vybírá je orgány obecními a že příspěvky, včas nezapravené, starosta dobývá podle předpisů, platících pro dobývání nezapravených přímých daní. Že i v tomto případě žalobkyně sama svůj poměr pokládala za poměr veřejnoprávní, plyne jasně z její upomínky ze dne 12. září 1923, v níž žalovaný peníz označuje za poplatek a se dokonce výslovně k odůvodnění své legitimace dovolává zákona čís. 329/21. Jde-li — jak doličeno — o poměr veřejnoprávní, jest věc podle §u 1 j. n. odňata řádným soudům, vykonávajícím soudní moc jen v právních věcech občanských.

Čís. 3525.

I osoby, jimž byl chovatelem svěřen dohled na zvíře, mohou se na něm domáhati náhrady škody dle §u 1320 obč. zák. Zákon stanoví tu domněnku zavinění chovatele zvířete a jest na něm, by ji vyvrátil protidůkazem, že se náležitě postaral o potřebné opatření zvířete neb o dohled na ně.

(Rozh. ze dne 26. února 1924, R I 113/24.)

Žalobu zaměstnance na zaměstnavatele o náhradu škody, ježto byl žalobce koněm žalovaného kopnut, když koně ve stáji krmil, procesní soud první stolice zamítl, odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvnímu soudu by, vyčkaje pravomoci, ji znovu projednal a rozhodl.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Jest především přisvědčiti právnímu názoru odvolacího soudu, že žalobce může se dovolávati pro svůj nárok ustanovení §u 1320 obč. zák., jež v druhé větě bez omezení ukládá chovateli zvířete zodpovědnost za jakákoli poškození zvířetem. Zákon požaduje na chovateli, by se postaral o potřebné opatrování zvířete a dohled na ně, a mylným jest názor prvního soudu, že osoby, jimž byl chovatelem svěřen dohled na zvíře, nemohou se vůbec domáhati náhrady škody po rozumu §u 1320 obč. zák., když byly zvířetem poškozeny, zejména ani z důvodu zanedbání bezpečnostních opatření chovatelem, jichž potřeba byla opodstatněna zvláštními zlými vlastnostmi zvířete. Mylným jest i názor stěžovatelův, že dle §u 1320 obč. zák. jest chovatel zvířete práv ze zanedbání opatrování nebo dohledu jen tenkrát, když poškozený prokáže, že opomenutí chovatelovo bylo zaviněným. Naopak zákon vychází z předpokladu, že chovatel zvířete úraz zavinil, kterouž domněnku může ovšem chovatel zvířete vyvrátiti protidůkazem, že se náležitě postaral o potřebné opatření zvířete neb o dohled na ně. Důkazní břímě přesunuje tu tedy zákon zřejmě na chovatele zvířete. Žalobce opírá nárok svůj o skutkové tvrzení, že byl mu dán šafářem žalovaného dne 12. června 1922 příkaz, aby mimořádně za čeledína S-a koně — jenž dle zjištění prvního soudu byl kopavým a kousavým, takže musel jej chovatel venku opatřiti náhubním košem — ve stáji nakrmil, a že při tomto obstarávání koně byl jím kopnut a zraněn, a dovozuje, že žalovaný jako chovatel koně, zlými vlastnostmi se vyznačujícího, neučinil potřebných bezpečnostních opatření, aby kůň čeledínu, na nějž uvyklým nebyl, ublížiti nemohl a že zařízení ve stáji, kde kůň byl chován, nebylo postačujícím, by zajišťovalo bezpečnost krmičovu. Prvý soud, posuzuje věc s mylného právního hlediska, že ustanovení §u 1320 obč. zák. v tomto případě v úvahu vůbec nepřichází a že žalobce musí dokázati žalovanému zavinění dle zásad §§ 1295, 1296 obč. zák., nezabýval se podrobněji skutkovými údaji žalobcovými, že žalovaný zanedbal potřebná opatření ve stáji, jakých mimořádné zlé vlastnosti koňovy vyžadovaly, a spokojiv se zjištěním, že pár koní, k němuž náruční kůň, žalobci úraz způsobivší, náležel, byl umístěn v samostatném bednění přes 3 metry širokém, asi 1 m vysokém, a že mezi oběma koňmi bylo příční bidlo ve výšce asi $\frac{1}{2}$ m od země na sloupu zavěšené, dospěl k závěru, že toto opatření bylo postačitelným. Než odvolací soud právem považuje zjištění tato za neúplná, neposkytující spolehlivého skutkového základu pro důkladné posouzení rozepře, které vyžaduje, by zařízení a místní situace stáje byly zevrubně prozkoumány a vysvětleno, zda a jaké opatření bylo tu potřebným u koně, jehož zlé vlastnosti, kousavost a kopavost byly známými, by zdraví a tělesná bezpečnost osob, koně obsluhujících nebyly ohroženy, zejména, bylo-li třeba, by byl kůň chován v samostatném oddělení a aby přístup k němu byl tak zařízen, aby nemohl krmiče hrýznouti nebo kopnouti, což vše záleží ovšem na zvláštních okolnostech případu. Nesejde na tom, že důkaz místním ohledáním stáje se znalci nebyl ve sporu stranami nabídnut, poněvadž tohoto dů-

kazu má soud i z moci úřední použiti, je-li pro vysvětlení žádoucím (§ 368 c. ř. s.). Také škodlivé vlastnosti koně vyžadovaly bližšího vysvětlení a odborného prozkoumání, aby se mohl učiniti správný úsudek, jakých naproti tomu bezpečnostních opatření bylo v tomto případě třeba a zda žalovaný jim vyhověl a zda nedopustil se opomenutí (§ 1297 obč. zák.), jež by ho dokonce zavazovalo k náhradě škody též dle všeobecných předpisů XXX. hlavy obč. zák.

Čís. 3526.

Bylo-li v době předválečné ujednáno pevné relutum za výměnkové dávky, nemůže se oprávněný domáhati vzhledem ku změněným hospodářským poměrům doplatku pro bezdůvodné prý obohacení zavázaného.

(Rozh. ze dne 26. února 1924, R I 130/24.)

Smlouvami ze dne 31. ledna 1912 a 21. ledna 1913 prodal žalobce svou usedlost žalovaným a vyhradil si výměnek, pozůstávající z bytu, užívání zahrady, naturálních dávek (vajec a ovoce) a ročního peněžitého reluta 325 K 25 h. Tvrdě, že za léta 1921, 1922 a 1923 bylo přiměřeným roční relutum 3.000 Kč, domáhal se výměnkář doplatku jeho na žalovaných. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Důvody: Žalobce opírá svůj nárok po právní stránce o ustanovení obč. zákona o obohacení, zejména o ustanovení §u 1431 obč. zák. Než tohoto ustanovení nelze použiti na tento případ, poněvadž se vztahuje na případ, kdy bylo někomu plněno omylem něco, nač příjemce neměl nároku. V tomto případě však nejde o omyl, žalovaná strana plnila to, co byla podle kupních smluv povinna platiti. Žalobce byl skutečně zkrácen, ale nikoli následkem nějakého omylu, nýbrž následkem toho, že vnitřní hodnota reluta poklesla následkem všeobecného znehodnocení peněz. Tento pokles a toto znehodnocení však postihuje žalobce, poněvadž podle zákona ze dne 10. dubna 1919 čís. 187 sb. z. a n. (§ 6) závazky, znějící na koruny rakouskouherské měny, které jsou splatny v oblasti Československého státu, platí se v korunách československých, při čemž se počítá 1 Kč za 1 K rakousko-uherskou. Žalovaná strana tudíž platila to, co byla povinna platiti, čímž byl její závazek ve smyslu §u 1412 obč. zák. zrušen. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvnímu soudu, by vyčkaje pravomoci, ji znovu projednal a rozhodl. Důvody: Jedná se o výměnek, tedy o zaopatření prodávajícího rolníka po zcizení hospodářství. Žalobci přísluší kromě peněžitého výměnku ještě některé dávky naturální z těchto smluv. Ježto se jedná o výměnek, který nyní ve výši peněžité, jaká byla ujednána, zajisté k výživě žalobcově by nepostačil, dlužno zkoumati, zda a pokud má žalobce nárok na zvýšení peněžitých dávek. Je ovšem pravda, že znehodnocení peněz postihuje oprávněného, když nynější 1 Kč rovná se dle platných předpisů 1 K rakouské v předválečné hodnotě. Když však jedná se zároveň při vyjednáváním plnění o výživu, zajisté změna poměrů, na kterou strany při uzavírání smluv nemohly mysleti, nemůže stihati pouze jednu smluvní stranu dle zásad, vyslovených v §§ 936